pažerti 1×0,5 m skersmens plote apie 10 cm storio sluoksniu. Tarp kaulų rasta deformuota plokščio keturkampio pjūvio žalvarinė apyrankė (?). Kapas Nr. 2 aptiktas apie 1,2 m į PR nuo degintinio kapo Nr. 1. Stambaus degimo kaulai sudėti į 1×0,6 m skersmens ir 10 cm storio krūvelę. Tarp kaulų, V dalyje, aptikta apdegusių įkapių: geležiniai įmovinis ietigalis rombo formos plunksna ir siauraašmenis pentinis kirvis. Kapas Nr. 3 rastas ŠV duobėje – juodame ir degėsingame jos užpilde, apie 1,6×0,8 m skersmens plote, surinkta vidutinio stambumo degintinių kaulų, kartu su jais aptikta molinio dvigubo nupjauto kūgio formos verpstuko dalis, įvija iš žalvarinės pusiau apskrito pjūvio juostelės bei žalvarinės apskrito pjūvio vielos fragmentas.

Pilkapiai datuotini V–VI a.

Zenonas BAUBONIS, Vida KLIAUGAITĖ

Explorations in Vigodka (Dūkštas, Saksoniškės) II barrow cemetery in 1999

In a hypothetical place of Vigodka barrow cemetery (Ignalina district), the area of 115 m^2 was explored. It was discovered that in this place there was a barrow of 6-7 m in diameter which is totally destroyed. In the place of the barrow there were disorderly spread stones and cremated bones. No burial items found.

Also disturbed barrow No 26 was explored. Its diameter is 6 m, height is 0,3 m. A stone circle of the barrow is well preserved, and it is surrounded by 4 round and oval and oblong pits. Also two burials on the base of the barrow were found. In these burials cremated bones, a brass bracelet, an axe with a narrow blade and a blunt end and a spearhead with a pronounced midrib were found.

The barrows are dating from the 5-6th centuries.

Eugenijus BUTĖNAS

KURKLIŲ ŠILO PILKAPYNO TYRINĖJIMAI

1998–1999 m. Kurklių šilo pilkapyne (Anykščių r., Kurklių sen., AR 85) ištirti 4 pilkapiai, buvę ant miško kvartalinių linijų.

Šiame pilkapyne priskaičiuojama ne mažiau kaip 110 pilkapių. Jų sampilai gana dideli – 8–14 m skersmens ir 0,8–1,5 m aukščio, daugumą jų juosia gerai išlikę grioviai arba pailgos duobės.

Pilkapis Nr. 1 (tirtas 1998 m.) buvo 12×13 m dydžio sampilas, kurio

aukštis siekė 1,3. Sampilas nežymiai suploto pusrutulio formos, į P nežymiai nuolaidėjo. Jame buvo matyti prakasimo žymių (gylis iki 0,5 m). Tiriant paaiškėjo, kad jis supiltas iš aplinkinio grunto – gelsvo smėlio. Pasiekus 0,3–0,6 m gylį, nuo sampilo viršaus atsidengė pilkapį juosusių 3 užapvalintais galais griovių kontūrai. Griovių plotis – 0,5–1,2 m, o gylis – 0,2–0,5 m, dugnai užapvalinti. Tirtojo pilkapio pagrindas išsiskyrė intensyvia 14–18 cm storio degėsinga (vietomis su stambokomis, paskiromis medžio anglimis) juostele.

Palaidojimų (degintinių kapų) šiame pilkapyne nerasta, tik ŠV jo dalyje, 23 cm gylyje, šalia 14 cm skersmens tamsesnės su degėsiukais dėmės (laužavietės?), buvo aptikti geležiniai žąslai (trinariai?). Rastieji žąslai buvo neapdegę, todėl smarkiai koroduoti. Juos galima laikyti arklio auka.

Pilkapis Nr. 2 (tirtas 1999 m). Šio pilkapio sampilas buvo 8×9 m, o aukštis siekė 1,2 m, suploto pusrutulio formos ir su matomomis 0,3 m gylio prakasimo žymėmis. Vakarinė pilkapio dalis sužalota – nuvažinėta ir šviežiai suarta, nes pateko ant miško kvartalinės linijos. Aplink pilkapio sampilą buvo matyti griovio žymės.

Ištyrus pilkapį paaiškėjo, kad: 1) buvęs degintinis palaidojimas suardytas „lobių ieškotojų“, rasta tik keletas paskirų degintinių kauliukų; 2) pilkapio sampilą juosė griovys – 1,2–2,2 m pločio ir 0,5–0,8 m gylio griovys užapvalintu dugnu. V dalyje jis neuždaras, tai arba suardymo pasekmė (miško kvartalinė linija), arba buvęs „įėjimas“; 3) pilkapio pagrindą sudarė 10–14 cm storio degėsinga juostelė.

Pilkapis Nr. 3 (tirtas 1999 m.). Jis labiausiai sužalotas iš visų tirtųjų pilkapių. R sampilo dalimi ėjo miško kvartalinė linija, ŠV dalimi buvo važinėjama, o 1999 m. pavasarį jį suarė (priešgaisrinis arimas). Pilkapio sampilas šiek tiek pailgo, smarkiai suploto pusrutulio formos, jo pagrinde – menkos griovio ar pailgų duobių žymės. Jis buvo 10×11 m dydžio, 1,5 m aukščio.

Šiame pilkapyje, centrinėje jo dalyje, 1,0 m gylyje, aptiktas degintinis kapas. Jis iš aplinkinio sampilo smėlio išsiskyrė juoda, maišyta su angliukais žeme. Kapo kontūrai – 0,9×0,8 m. Jame rasta šiek tiek labai blogai išlikusių (perdegusių) degintinių kauliukų, žalvarinė tūtelė ir keletas apsilydžiusių beformių žalvario gabaliukų. Kapo duobės dugnas plokščias.

Aprašomajame pilkapyje, be degintinio kapo, PR sampilo pakraštyje,

0,25 m gylyje, aptikta akmenų krūvelė – lyg savotiška miniatiūrinė akmenų krūsnis. Ši krūvelė buvo 0,47×0,3 m dydžio, o jai sukrauti panaudoti 28×22×15 cm, 27×12×9 cm, 10×10×7 cm ir panašaus dydžio akmenys, kurie dėti įvairiai – viena eilute bei vienas ant kito.

Pilkapis Nr. 4 (tirtas 1999 m.). Šio pilkapio sampilas 12 m skersmens, o aukštis siekė 1,1 m. Sampilo V dalis suardyta miško kvartalinės linijos. Sampile buvo aiškiai matoma 2×2,5 m dydžio ir 0,5 m gylio „tyrinėtojų" iškasta duobė. Tirtame pilkapyje palaidojimų nerasta. Aptikta aplink ėjusio griovio ar pailgų duobių liekanų: 0,8–1,1 m pločio, 0,2–0,3 m gylio, užapvalintu dugnu.

Ištirti pilkapiai skirtini Rytų Lietuvos pilkapių kultūrai ir datuotini X–XIII a.

Eugenijus BUTĖNAS

Exploration of Kurklių Šilas barrow cemetery

In 1998-1999 in Kurklių Šilas barrow cemetery (Anykščiai district) 4 barrows were explored. The diameter of the barrows was 8-13 m, the height - 1,3-1,5 m. The bases of all the barrows were surrounded by oblong pits or ditches, however only fragments of them remained. A cremation (barrow No 3) with poor brass burial items was found, and in barrow No 1 iron riding bit with three-jointed mouthpiece as a sacrifice was found.

The barrows belong to the Eastern Lithuanian culture and they are dating from the 10-13th century.

Eglė GRICIUVIENĖ, Gytis GRIŽAS

PAŠEKŠČIŲ PILKAPYNO TYRINĖJIMAI 1999 M.

1999 m. tyrinėti Pašekščių pilkapiai Molėtų r. Ištirti 3 pilkapiai, iš viso 250 m^2 plotas.

Pašekščių pilkapiai išsamiau iki šiolei nebuvo tyrinėti. Juos kelis kartus aplankė žvalgomosios ekspedicijos. Prieš Antrąjį pasaulinį karą kasinėjo vietos mokytojas su Pašekščių pradinės mokyklos auklėtiniais. Pasak vietinių žmonių pasakojimų, jie rasdavę „geležinių kardų ir branzolietų prie žmonių griaučių". Radinių neišliko.